

§ 261

Uimarantojen hygienia ja uimaveden laatu Helsingissä 2021

HEL 2021-012569 T 11 00 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti merkitä tiedoksi selvityksen uimarantojen hygieniasta ja uimaveden laadusta Helsingissä vuonna 2021.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat - palvelukokonaisuuden ympäristöpalveluiden ympäristöterveysyksikkö valvoo uimarantojen hygieniaa ja uimaveden laatua terveydensuojelulain (763/1994) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetusten (177/2008 ja 354/2008) mukaisesti.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Satu Wahlman, terveysinsinööri, puhelin: +358 9 310 31596
satu.wahlman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uimavesiluokat_2011-2021
- 2 Yhteenveto geenimarkkeriprojekti 2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöterveysyksikkö

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Uimakausi ja uimarannat

Ympäristöterveysyksikkö valvoi uimarantojen hygieniaa ja uimaveden laatua uimakauden (15.6. - 31.8.2021) ajan.

Helsingissä on 25 yleistä uimarantaa, joista 12 on suuria yleisiä uimarantoja ja 13 pieniä yleisiä uimarantoja. Uimarantoja ylläpitävät Helsingin kaupungin liikuntapalvelut (24 rantaa) ja Helsingin seurakuntayhtymä (Mustasaaren uimaranta).

Suuret yleiset uimarannat ovat Aurinkolahti, Hietaranta, Iso Kallahti, Kallahdenniemi, Laajasalo, Lauttasaari, Marjaniemi, Munkkiniemi, Mustikkamaa, Pikkukoski, Rastila ja Tuorinniemi. Pienet yleiset uimarannat ovat Furuvik, Hevossalmi, Kivinokka, Mustasaari, Pakila, Pihlajasaari, Porvariskuninkaanpuisto, Puotila, Seurasaari, Suomenlinna, Tapaninvainio, Uunisaari ja Veijarivuori.

Uimavesivälitteiset epidemiat

Ilmastomuutos ja vesien lämpeneminen lisäävät uimavesivälitteisten epidemioiden riskiä uimarannoilla. Ympäristöterveysyksikkö varautui vuonna 2021 uimavesivälitteisiin epidemioihin lisäämällä rantojen ylläpitäjien sekä kuntalaisten tietoisuutta epidemioiden ennaltaehkäisemisestä ja hygieenisestä käyttäytymisestä rannalla. Toimintaohje uimavesivälitteisten epidemioiden selvittämiseen valmistuu osana valmiussuunnitelman päivitystä vuoden 2021 loppuun mennessä.

Helsingissä ei toistaiseksi ole ollut yhtään uimarantaveden aiheuttamaa epidemiaa eikä tietoon ole tullut uimavedestä aiheutuneita infektioita.

Tarkastukset

Ympäristöterveysyksikkö teki uimakauden alussa terveydensuojelun valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset kaikille uimarannoille. Tarkastuksilla kiinnitettiin erityistä huomiota epidemioiden ennaltaehkäisemiseen, kuten uimaranta-alueen siisteyteen ja hygieniaan sekä jätehuollon järjestelyihin. Huomiota kiinnitettiin myös mm. asiakkaille suunnattuun ohjeistukseen, opasteisiin ja tiedotteisiin.

Kaikilla uimarannoilla oli esillä hygieniatiedote epidemioiden ehkäisemiseksi. Hygieniatiedotteessa tiedotettiin muun muassa käsienpesuhygieniasta ja sairaana uimisen välttämisestä. Tarkastuksilla havaittiin erityisen paljon puutteita wc-tilojen hygieniassa ja siisteydessä. Myös opasteissa ja ilmoitustaulun tiedoissa havaittiin puutteita. Rantojen ylläpitäjää kehoitettiin korjaamaan puutteet tarkastuskertomuksella ja tarvittaessa korjaamiselle annettiin määräaika. Kahdelle rannalle toteutettiin uusintatarkastus.

Veden hygieeninen laatu

09.12.2021

Uimaveden hygieenistä laatua seurattiin näytteenoton avulla uimakau-
den ajan. Näytteistä määritettiin veden mahdollisesta ulosteperäisestä
saastumisesta kertovien suolistoperäisten enterokokkien ja E. coli -
bakteerien pitoisuudet. Pääsääntöisesti MetropoliLab Oy otti uimavesi-
näytteet ja analysoi ne.

Uimavedestä otettiin kesän aikana kaikkiaan 148 näytettä, joista 121 oli
keväällä laaditun näytteenottosuunnitelman mukaisia näytteitä. Suunni-
telmallisten näytteiden lisäksi Vantaanjoen varren uimarannoilta otettiin
lisänäytteitä rankkasateiden yhteydessä (6 kpl). Lisänäytteillä seurattiin
rankkasateiden vaikutusta Pikkukosken, Tapaninvainion ja Pakilan ui-
marantojen vedenlaatuun. Näytetulosten ollessa huonoja otettiin uusin-
tanäytteet, kunnes vedenlaatu oli palautunut hyväksi.

Helsingin uimarantavedet olivat pääosin hygieeniseltä laadultaan hyviä.
Merenrannoilla sijaitsevista uimarannoista otettiin kaikkiaan 113 näytet-
tä (mukaan luettuna suunnitelmalliset ja uusintanäytteet), joista 7 % oli
hygieeniseltä laadultaan huonoja. Vantaanjoen vedenlaatu oli hygiee-
niseltä laadultaan merenrantoja huonompaa. Vantaanjoen uimarannoil-
ta otettiin kaikkiaan 35 näytettä, joista 37 % oli laadultaan huonoja.

Rankkasateiden vaikutus näkyi selvästi Vantaanjoen näytetuloksissa.
Vantaanjoen rannoilta rankkasateiden yhteydessä otetuista näytteistä
100 % oli hygieeniseltä laadultaan huonoja, kun sateettomana aikana
otetuista suunnitelmallisista näytteistä 13 % oli laadultaan huonoja.
Rankkasateiden jälkeen näytetulos palautui Vantaanjoessa normaalille
tasolle keskimäärin kahden uusintanäytteen jälkeen (keskimäärin 10
päivää).

Sinilevän ja jätteiden esiintyminen

Sinilevien, jätteiden, öljyjen ja muiden poikkeamien esiintymistä uima-
vedessä arvioitiin aistinvaraisesti näytteenottojen ja tarkastusten yhtey-
dessä. Lisäksi uinninvalvojat ilmoittivat ympäristöpalveluihin poikkeuk-
sellisista havainnoista tai suurista sinileväesiintymistä.

Sinilevien määrä ja esiintyvyys uimarannoilla oli kesän aikana tavan-
omaista. Pääosin havaitut sinileväesiintymät olivat alkukesästä pieniä,
mutta heinäkuun jälkeen havaittiin myös runsaita määriä sinilevää. Ui-
mista suositeltiin vältettävän aina, jos sinilevää oli havaittu. Jätteitä, öl-
jyä tai muuta poikkeuksellista ei rannoilla havaittu.

Uimavesiluokitus

Helsingin suurten yleisten uimarantojen uimavesiluokitus päivitettiin
uimakauden päätyttyä neljän uimakauden (2018–2021) vesinäytteiden

perusteella. Uimarannat luokiteltiin erinomaisiksi (4), hyväksi (2), tyydyttäväksi (4) ja huonoiksi (2). Marjaniemen ja Pikkukosken uimarantojen uimavedenlaatu pysyi huonossa luokassa. Kyseisten rantojen uimavesi luokiteltiin huonoksi myös uimakauden 2020 jälkeen. Suurten yleisten uimarantojen uimavesiluokitukset vuosien 2011-2021 ajalta ovat liitteenä.

Uimisen välttämissuosituksien ja päästölähteiden selvitykset

Marjaniemen ja Pikkukosken uimarannoilla suositeltiin uimisen välttämistä uimakauden 2021 ajan huonon uimavesiluokituksen vuoksi. Uimisen välttämissuosituksien lisäksi Vantaanjoen pieniä yleisiä uimarantoja (Pakila ja Tapaninvainio) ajoittaisten huonojen näytetulosten vuoksi. Uintirajoitukset aiheuttivat runsaasti median ja kuntalaisten yhteydenottoja.

Syitä uimarantojen ajoittaisiin huonoihin näytetuloksiin tutkittiin yhteistyössä rantojen ylläpitäjän, ympäristönsuojelun seuranta- ja valvontayksikön ja HSY:n kanssa. Ympäristöterveysyksikkö nosti Marjaniemen ja Vantaanjoen rannoille suunniteltujen vesinäytteiden tiheyttä. Lisäksi Vantaanjoen uimarannoilta (Pikkukoski, Pakila ja Tapaninvainio) otettiin rankkasateiden aikaan lisänäytteitä, joilla pyrittiin todentamaan sateiden vaikutus vedenlaatuun.

Ympäristöterveysyksikkö toteutti kesän aikana geenimarkkeriprojektin, jonka tarkoituksena oli selvittää suolistoperäisten mikrobien lähteitä Pikkukosken uimarantavedessä. THL:n analysoimista vesinäytetulosista saatiin viitteitä sekä jätevesiesiintymistä että maanpintavalumista (lintujen ulosteet). Projektin yhteenveto on liitteenä.

Mahdollisia päästölähteitä etsittiin lisäksi eri tahojen suorittamalla tarkastuksilla. Terveystarkastusten lisäksi rantojen ylläpitäjä suoritti rantojen omien jätevesijärjestelmien tarkastukset, HSY suoritti viemäriverkostojen kuvaukset laajemmilta alueilta ja ympäristönsuojelun seuranta- ja valvontayksikkö teki tahollaan selvitystyötä päästölähteiden selvittämiseksi.

Maan- ja vedenalaisissa viemäreissä ei löytynyt vuotoja Pikkukosken tai Marjaniemen läheisyydessä, eikä ongelmia uimarantojen jätevesijärjestelmissä löytynyt. Kesän aikana tapahtui muutamia jätevedenpuhdistamoiden/-pumppaamoiden ylijuuksutuksia Vantaanjokeen, ylijuuksutusten vaikutus uimarantojen vedenlaatuun on epäselvää.

Tihennettyjen uimavesinäytteiden ja rankkasateiden aikana otettujen lisänäytteiden perusteella Pikkukosken, Tapaninvainion ja Pakilan uimarantojen päästölähteeksi arvioidaan rankkasateiden aiheuttamat pinta-

09.12.2021

valumat. Geenimarkkeriprojekti antoi viitteitä myös jätevesipäästöistä. Marjaniemen uimarannalla ei toistaiseksi ole havaittu selkeää syytä ajoittaisiin huonoihin tuloksiin.

Marjaniemen uimarannalla tullaan suosittelemaan uimisen välttämistä myös uimakauden 2022 ajan. Koska on voitu osoittaa, että Vantaanjoen vedenlaatu huononee rankkasateiden yhteydessä, kesällä 2022 tullaan Pikkukosken, Pakilan ja Tapaninvainion uimarannoilla suosittelemaan uimisen välttämistä vain rankkasateiden yhteydessä. Vantaanjoen ja Marjaniemen uimarantojen tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että mahdollisia toimenpiteitä vedenlaadun parantamiseksi selvitetään ja toteutetaan tulevina vuosina yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Tiedottaminen ja raportointi

Neljän rannan uintirajoituksista tiedotettiin laajasti mediassa, internetissä ja rannoilla. Vesinäytetuloksista tiedotettiin kunkin uimarannan ilmoitustaululla koko uimakauden ajan. Kaikkien uimavesinäytteiden tulokset ja havainnot ovat edelleen nähtävillä Helsingin kaupungin internet-sivuilla. Liikuntapalveluiden rantavalvojat päivittivät myös tehdyt sinilevähavainnot ulkoliikunta -internetpalveluun. Uimakauden ajan laadittiin tiedotteita sosiaaliseen mediaan ja poikkeavista tilanteista julkaistiin tarvittaessa lehdistötiedotteita.

Uimarantojen näytetulokset raportoitiin lainsäädännön mukaisesti syyskuussa Etelä-Suomen aluehallintoviraston kautta Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle (THL), joka toimittaa raportin koko Suomen uimavesien laadusta Euroopan unionille.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Satu Wahlman, terveystieteiden tutkija, puhelin: +358 9 310 31596
satu.wahlman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uimavesiluokat_2011-2021
- 2 Yhteenvedo geenimarkkeriprojekti 2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Otteen liitteet

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiympäristö@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

09.12.2021

Asia/8

Ympäristöterveysyksikkö

Esitysteksti